

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT AF 3. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 22. oktober 2014

Tidspunkt: Kl. 14.15

Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov (S), næstformand, Jacob Lund (S), Ida Auken (RV), Steen Gade (SF), Nikolaj Villumsen (EL), Jakob Ellemann-Jensen (V) og Pia Adelsteen (DF).

Desuden deltog: Statsminister Helle Thorning-Schmidt

Morten Bødskov fungerede som formand under hele mødet.

1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd den 23.-24. oktober 2014

Forelæggelse ved statsministeren

Statsministeren: I morgen og på fredag er der møde i Det Europæiske Råd. Hovedemnet bliver klima- og energipolitikken. Derudover forventer jeg en drøftelse af den økonomiske situation og en række udenrigspolitiske emner.

Klima og energi

Statsministeren: Som bekendt har Det Europæiske Råd tidligere besluttet, at der senest her i oktober skal træffes beslutning om EU's klima- og energimål for 2030. Fra dansk side har vi længe arbejdet hårdt for, at vi i EU fastlægger ambitiøse klima- og energimål for 2030. Det er der en række gode grunde til.

For det første spiller EU en nøglerolle i at sikre opbakning til en global klimaaf tale i 2015 i Paris. Et ambitiøst udspil fra EU vil være med til at lægge pres på de andre store globale udledere.

For det andet er der behov for, at vi giver investorer og virksomheder sikkerhed for, at de kan foretage de nødvendige langsigtede investeringer i bl.a. vores energiinfrastruktur. De bliver nødt til at vide, hvad de kan regne med. Det er som bekendt noget, som har betydning for grønne virksomheder og arbejdspladser i Danmark.

For det tredje vil ambitiøse EU-mål også bidrage til at mindske vores afhængighed af energi udefra. Det er et behov, som Ukraine krisen tydeligt har illustreret. Jeg skal dog ikke lægge skjul på, at vi står over for meget vanskelige forhandlinger. Derfor er det også fortsat meget usikkert, om det lykkes at komme i mål med en aftale på mødet. Medlemslandene står fortsat langt fra hinanden, og der er en række svære udestående spørgsmål, såsom mål, graden af omfordeling mellem landene, byrdefordeling, og hvordan vi styrker EU's energiinfrastruktur.

3. Europaudvalgsmøde 22/10-2014

Jeg vil i min gennemgang fokusere på de vigtigste politiske spørgsmål i forhandlingerne og forhandlingssituationen, som den ser ud netop nu. Nogle af de største udestående knaster i forhandlingerne er selve målene i pakken og byrdefordelingen i ikkekvotesektoren. Jeg vil gennemgå de to spørgsmål hvor for sig.

Først målene. En række skeptiske lande ønsker stadig slet ikke, at EU vedtager mål for reduktion af drivhusgasser før indgåelsen af en global aftale, og de vil kræve kompensation i form af bl.a. provenu fra auktion af CO₂-kvoter for at sige ja til nye mål. Der er også generelt uenighed om, hvorvidt EU alene skal fastlægge et CO₂-reduktionsmål, eller om vi også skal fastlægge mål for vedvarende energi og energieffektivitet. Mens en gruppe lande støtter vedtagelsen af tre mål, ønsker et væsentligt antal medlemslande kun at fastlægge et mål for CO₂-reduktion. Enkelte lande er endog meget skeptiske over for at vedtage et mål for energieffektivitet. Jeg må sige, at forhandlingerne ser meget vanskelige ud på det punkt. Hvis det lykkes at nå til enighed om et mål, kan det derfor gå hen og blive lavere end det, Kommissionen har foreslået. Og det bliver meget vanskeligt at nå til enighed om et bindende mål på EU-niveau. Fra dansk side arbejder vi aktivt for en aftale med tre ambitiøse mål for EU's klima- og energipolitik.

Konkret arbejder vi, som I ved, for et bindende reduktionsmål for drivhusgasser på mindst 40 pct., et bindende EU-mål for vedvarende energi på 30 pct. og et bindende EU-mål for energieffektivitet på mindst 30 pct. Vi arbejder altså fortsat på at løfte ambitionsniveauet i forhold til Kommissionens forslag, men det er mange medlemslande imod. Det er tydeligt, at den økonomiske krise lægger en dæmper på landenes ønsker om at sætte høje mål.

Et andet meget væsentligt udestående er som sagt spørgsmålet om byrdefordeling af målet for reduktion i ikkekvotesektoren, der bl.a. omfatter transport og landbrug. Det handler altså om, hvor meget hvert enkelt land bliver pålagt at reducere med inden for ikkekvotesektoren. Det er et vanskeligt spørgsmål, som jeg tror vil fylde en del i vores drøftelser. Der er lagt op til, at vi på topmødet vedtager overordnede mål og fastlægger generelle principper for byrdefordelingen. Der er ikke lagt op til, at vi skal drøfte konkrete reduktionssatser for hvert enkelt medlemsland. De skal fastlægges efterfølgende, sådan som det også skete, da man vedtog klima- og energipakken i 2008.

I den nuværende klima- og energipakke for 2020 er reduktionsmålene i ikkekvotesektoren fastlagt ud fra medlemslandenes velstandsniveau på basis af BNP pr. indbygger. Udgangspunktet for forhandlingerne er, at vi fortsætter med den samme metode for byrdefordelingen. Det ønsker Kommissionen, og det ønsker en række andre lande.

En gruppe af de mest ambitiøse og velstillede lande, herunder Danmark, arbejder dog for, at der ikke alene tages højde for velstandsniveau, men også for, hvilke lande der har potentiale til at reducere deres CO₂-udledninger billigt. Vi har fra dansk side lagt vægt på, at vi skal opfylde ambitiøse klimamål i EU, uden at omkostningerne bliver for høje. Derfor er det vigtigt, at vi vælger de mest effektive løsninger. Det er klart, at Danmark som et af EU's mest velstående lande kommer til at påtage sig store forpligtelser.

3. Europaudvalgsmøde 22/10-2014

Sådan er det i dag, og sådan vil det være for andre velstående lande. Danmark står selvfølgelig parat til at yde sit bidrag til at mindske EU's drivhusgasudslip. Men vi lægger også vægt på, at vi får en acceptabel byrdefordeling, som giver os mulighed for at reducere emission, hvor det er smartest, og hvor vi får mest ud af pengene. Derfor arbejder regeringen på en række løsninger, der kan reducere vores omkostninger, så vi får flest mulige virkemidler at vælge imellem, når vi skal til at implementere målene efter 2020. Det handler især om at få mere fleksibilitet, i forhold til hvor vi reducerer vores udledning af drivhusgasser. Vi vil f.eks. gerne have bedre mulighed for, at medlemslandene kan handle med udledningsrettigheder inden for ikkekvotesektoren. Det vil kunne give større omkostningseffektivitet for de enkelte lande og på tværs af EU. Vi ser også gerne, at der åbnes for større fleksibilitet mellem kvotesektoren, der omfatter udledning fra energisektoren og industrien, og ikkekvotesektoren, der bl.a. omfatter transport og landbrug. Det skal selvfølgelig tilrettelægges på en bæredygtig måde, der ikke går ud over EU's klimaindsats. Vi arbejder konkret for, at man kan bruge kvoter til at håndtere udledningsforpligtelser inden for ikkekvoteområdet. Det vil gøre det nemmere at håndtere en stor reduktionsforpligtelse, når vi bl.a. kan drage nytte af vores omfattende indsats for vedvarende energi, som jo primært er i kvotesektoren. En række medlemslande er dog skeptiske over for en sådan model. Det er derfor meget usikkert, hvor langt vi når med en sådan løsning, for vi står ret alene.

Et andet vigtigt spørgsmål i forhandlingerne er omfordeling af provenu fra auktion af kvoter. Det spiller særlig en rolle for de mindst velstående medlemslande. Også her er der lagt op til, at man i vidt omfang viderefører de eksisterende ordninger. De indebærer, at en mindre del af kvoterne omfordeles til de mindre velstående lande ud fra et solidaritetsprincip, bl.a. til investeringer i ny teknologi.

Andre vigtige spørgsmål i forhandlingerne er fremme af EU's infrastruktur og tiltag til at styrke EU's energisikkerhed. Her vil jeg fremhæve, at spørgsmålet om at styrke EU's infrastruktur ved at fastsætte nye konkrete mål optager enkelte lande rigtig meget, især Spanien og Portugal. De ønsker en reel adgang til EU's indre marked for energi, som de føler sig isoleret fra. Andre lande modsætter sig det. Det kan godt gå hen og blive et afgørende spørgsmål på topmødet.

Som det fremgår, kan vi se frem til meget vanskelige forhandlinger. Jeg skal derfor også sige helt ærligt, at det er meget tvivlsomt, om vi når så langt, som vi gerne ser fra dansk side, og at det ikke er givet, at vi får en aftale om 2030-pakken i hus på det kommende topmøde. Men jeg vil på topmødet fortsat skubbe aktivt på for en ambitiøs aftale og en aftale, som giver medlemsstaterne mulighed for at nedbringe deres udledninger der, hvor det giver bedst mening.

Nikolaj Villumsen mente, at der var god grund til, at klimadiskussionen ville komme til at fylde meget på mødet. Også i Danmark kan man observere, hvordan klimaforandringer giver udslag i voldsommere vejr. Et 40 pct.-reduktionsmål for CO₂ i EU vil være utilstrækkeligt i en situation, hvor resten af verden ikke bidrager. EU må altså bidrage mere, hvis man skal undgå den 2-graderstemperaturstigning, der vil få det hele til at løbe løbsk.

Betød regeringens accept af de foreliggende målsætninger, at den har droppet målet om at holde sig under denne temperaturstigning?

Jakob Ellemann-Jensen var tilfreds med statsministerens prioriteter i den vanskelige klimadiskussion, men ville gerne vide, hvad ambitionsniveauet var. Han var klar over, at statsministeren ikke kunne røbe forhandlingsstrategien på et åbent møde, men hvor langt er Danmark villig til at gå for at få en aftale i hus? Ligeftrem at lægge afgørende vægt på de danske prioriteter ville være selvmorderisk, men indgik det som et element i byrdefordelingen, at de rigeste lande skal bære en større byrde, mod at de knap så rige lande accepterer nogle mere ambitiøse mål?

Pia Adelsteen spurgte, hvad statsministeren syntes om, at nogle lande kræver kompensation fra salget af CO₂-kvoter for at gå med til højere mål. Og ville man arbejde for det logiske i, at nogle lande kan reducere væsentligt mere end Danmark for meget billigere penge? De enkelte lande har forskellige mål inden for klima og energi, og det vil være rimeligt, at de lande, der kan høste de lavthængende frugter, først og fremmest gør det. Hvad angår metode, ville hun gerne vide, hvad velstand og BNP har med miljøkravene at gøre.

Steen Gade var bange for, at EU ville miste sin nøglerolle i de globale klimaudfordringer, De danske mål var ikke særligt ambitiøse, på trods af at det blev opfattet sådan af mange. Socialistisk Folkeparti støttede dog de danske mål. Han appellerede til, at statsministeren kæmpede kampen, men måske også renoncerede et sted, på trods af at Danmark måtte have ret. Man skal ikke kæmpe helt til stregen, for man risikerer at udvande målet.

Hvad angik byrdefordelingen, var han enig i, at man bør se på, hvor det kan gøres billigere, men den anskuelse var svær at kaste ind i forhandlinger, hvor Danmark kæmper for høje reduktionsmål. Set med andre landes øjne ser det ud, som om Danmark prøver at slippe billigere, fordi man forlader et udgangspunkt, der handler om, hvor rigt et land er, til fordel for de største gevinster. Han var enig i det danske motiv, men ville gerne vide, hvor langt statsministeren mente, den skulle trækkes, uden at man svækker de danske mål.

Om fleksibilitet mellem sektorerne pointerede Steen Gade, at hvis man bliver alt for fleksibel på transportområdet, risikerer man at komme i alliance med dem, der slet ikke vil have krav til bilers CO₂-udledning. Han påpegede også, at Danmark har stor interesse i at satse på infrastruktur – og specielt på netdelen. Med de mængder elektricitet fra vind, som der er projekteret med i 2020, vil Danmark have et stort behov for at sælge til hele Europa. En sidegevinst kunne være, at hvis man satser på den del af infrastrukturen, kan man lave en alliance med dem, der vil have elektricitet i Danmark, selv om de måske mere tænker på gasnet.

Steen Gade var indstillet på ikke at få svar på, hvor langt Danmark vil gå, men mente, at der kan være tilfælde, hvor en fortsat diskussion vil være bedre end et resultat. Man skulle selvfølgelig ikke gå efter et sammenbrud i forhandlingerne, men gøre, hvad man kun-

3. Europaudvalgsmøde 22/10-2014

ne. Så svært, som det blev beskrevet, og med risiko for, at målene bliver svækket markant, kunne han dog ikke se, at der var grund til at medvirke til en endelig vedtagelse.

Statsministeren svarede Nikolaj Villumsen, at Danmark ikke var gået væk fra 2 gradersmålsætningen. Reduktionsmålet på 40 pct. var sat, ud fra at hvis man skal holde sig under de 2 grader, skal man frem mod 2050 reducere med 80 til 95 pct. Hun understregede, at et bindende reduktionsmål for drivhusgasser på mindst 40 pct. var et stort skridt for EU. Det arbejdede man hårdnakket på at nå fra dansk side.

Statsministeren var uenig med Steen Gade i, at Danmark ikke bliver anset for at være frontløber. Hun havde også under tidligere drøftelser om spørgsmålet på Det Europæiske Råd oplevet, at ingen var i tvivl om, at Danmark var langt fremme. Danmark har en ambition, som er højere end Kommissionens udspil, med et reduktionsmål på 40 pct., et bindende EU-mål for vedvarende energi på 30 pct. og et bindende EU-mål for energieffektivitet på mindst 30 pct. Dette ambitionsniveau blev selvfølgelig udfordret, men den danske opgave var at gå forrest og presse de andre lande til en så ambitiøs aftale som muligt. Det var en stor opgave, og Europa var på ingen måde uambitiøs. Man kunne altid sige, at det ikke var godt nok, men det ville blive verdens mest ambitiøse klimaaftale, hvis det lykkedes. EU har muligheden for at gå forrest og etablere en ramme, der kan være med til at sikre, at resten af de store globale udledere - såsom Kina og USA - også kommer med. Hun fastholdt, at man bør gå meget langt for at opnå en aftale.

Svaret til Jakob Ellemann-Jensen og Steen Gade lød, at det ikke bliver Danmark, der kommer til at blokere for en aftale. Muligheden for at få den i hus var god, om end den ikke ville blive helt, som Danmark ville have den. Regeringen arbejder på at få en fleksibilitet, der kan sikre, at indsatsen bliver gjort der, hvor den er mest omkostningseffektiv. Det vil sige, at man undersøger muligheden for at bruge kvoter til at opfylde danske reduktionsforpligtelser i de sektorer, der ikke er omfattet af kvoterne. Det ville gøre meget, hvis det kunne lade sig gøre. Regeringen arbejder også for, at det bliver nemmere at arbejde med udledningsrettigheder mellem landene inden for de sektorer, der ikke er omfattet af kvoter. Det var vanskeligt at få det gennemført, men muligheden var der. Som et eksempel nævnte statsministeren, at hvis et land som Ungarn forbedrer energieffektiviteten af deres bygninger – og potentialet er her langt større end i Danmark – og vil sænke deres udledning og frigøre nogle udledningstilladelser, kan de bruge indtægterne ved at sælge kvoter til f.eks. Danmark til at finansiere den energieffektiviseringsindsats, som de gerne vil i gang med.

Som også pointeret af Pia Adelsteen skal Danmark altså se på, hvor indsatsen er billigst. Når det var sagt, skulle man også huske på, at Danmark som et af EU's rigeste lande og et af de lande, der er kommet længst på området, kommer til at påtage sig en stor del af forpligtelserne – også fremover. Fra dansk side kunne man acceptere meget, hvis man får en vis fleksibilitet. Det ville man efterspørge og kæmpe for på mødet.

Nikolaj Villumsen blev bekymret over at høre statsministeren sige, at det ikke bliver Danmark, der blokerer for en aftale. Udspillet fra Kommissionen var utilstrækkeligt, og flere lande arbejdede for en endnu ringere aftale. Det ville være farligt at sætte EU's påståede nøgleposition over styr ved at bevæge sig i den forkerte retning. Han fandt det vigtigt ikke at sende statsministeren fra europaudvalgsmødet uden en nedre grænse for, hvor skidt en aftale der kan laves på klimaområdet.

Jakob Ellemann-Jensen havde fuld forståelse for, at der var tale om vanskelige forhandlinger, og at det var svært at binde sig til noget på forhånd. Princippet om, at de rige lande skal bære de største byrder, var rimeligt nok, men risikerede Danmark ikke at bringe sig i en overimplementeringssituation? Det er nemt i fællesskab at fastsætte ambitiøse mål, hvis man ikke behøver at bekymre sig om byrdefordelingen.

Steen Gade havde ikke benægtet, at Danmark er frontløber inden for EU, eller at EU er frontløber internationalt. Han havde filosoferet over, om det kan blive så ringe, at EU ikke bliver ved med at være foran. Hans indlæg handlede om den afvejning, som statsministeren sad med: Hvor giver man sig? I hans optik måtte reduktionsmålene være de vigtigste for Danmark - ikke spørgsmålet om byrdefordeling. Det kunne ganske vist betyde, at det på den korte bane ville blive lidt dyrere for Danmark, men han bad udvalget huske på, at da Svend Auken i sin tid fik Danmark ind i en ambitiøs aftale, medførte det også, at det danske erhvervsliv blev mere konkurrencedygtigt og energieffektivt. I dag er energisektoren og energibesparelse noget, man virkelig tjener penge på. Han appellerede til, at målene bliver de vigtigste for Danmark - ikke fleksibiliteten. Det var ikke ensbetydende med, at han var imod, at der forhandles for at opnå fleksibilitet, men det handlede om, hvad der skete i statsministerens hoved, når det skulle færdigforhandles.

Statsministeren var glad for, at man gik ud fra, at der rent faktisk skete noget i hendes hoved. Hun opfordrede til ikke at tvivle på regeringens rettesnor: en ambitiøs grøn klimapolitik ved at støtte en reduktion i CO₂-udledninger på 40 pct., en acceptabel byrdefordeling mellem landene, et mål for vedvarende energi på 30 pct. og et energieffektiviseringsmål på 30 pct. Hvad angik overimplementering, pointerede hun over for Jakob Ellemann-Jensen, at man med meget bred politisk opbakning under skiftende regeringer har besluttet en særdeles ambitiøs og langsigtet målsætning om at frigøre Danmark fra brugen af fossile brændstoffer i 2050. Det svarer til en reduktion, der er langt højere, end den man kan blive enige om i EU, nemlig 80 pct. af drivhusgasudledningerne. Der var dermed ingen tvivl om, at Danmark ønsker at gå forrest og bakker op om meget ambitiøse mål i EU.

Til Nikolaj Villumsen sagde hun, at hun havde svært ved at se, hvorfor Danmark skulle blokere for en aftale, fordi de andre lande ikke til punkt og prikke lever op til det, Danmark er optaget af. Danmark har ambitioner, men lægger vægt på, at der kan etableres en acceptabel byrdefordeling mellem landene, som tager højde for den samlede indsats, som landene allerede har gjort. Danmark er langt fremme i forhold til at udbygge vedvarende energi og får højere mål end alle andre. På den baggrund var det ikke urimeligt med en vis fleksibilitet.

Nikolaj Villumsen foreslog, at alle målsætninger skal være bindende og på mindst 40 pct. Hvis ordet mindst indgår, har man god anledning til at tage det op på et andet tidspunkt, når polakkerne har indset, at de ikke skal blive ved med at brænde kul af. Det vil give mulighed for i fremtiden at få en bedre og mere tilstrækkelig EU-politik på området.

Statsministeren troede ikke på, at man kan få ting til at ske i international politik ved at råbe op. Hun kunne da godt fremføre Nikolaj Villumsens forslag om bindende 40 pct.-målsætninger på alle tre parametre, men det ville ikke komme til at ske. Det var derfor hendes fornemmelse - som i mange andre tilfælde med Enhedslisten - at det ville gøre det bedste, bliver det godes fjende. Man vil så meget og siger, at man bare skal gå fra forhandlingerne, hvis man ikke kan få det præcis, som man vil have det. Sådanne vurderede statsministeren ikke, at man kunne få ting igennem. 28 lande skal blive enige om en klima- og energipolitik, hvilket er meget vanskeligt, når alle har forskellige udgangspunkter, og når de mindst ambitiøse lande synes, det vil være fint, hvis forhandlingerne bryder helt sammen. Statsministeren var derfor villig til at indgå de nødvendige kompromiser for at få en aftale, i stedet for at kræve alt. Det var ironisk, at Enhedslisten krævede dit og dat af EU, når Enhedslisten faktisk er imod, at EU skal kunne noget som helst. Uden EU ville der slet ikke være mulighed for en klima- og energiaftale.

Nikolaj Villumsen sagde, at Enhedslisten selvfølgelig gerne ser, at verden går i deres retning, og at partiet har konkrete forslag til, hvad der skal ske. Derfor havde han foreslået at sætte ordet mindst ind, fordi det ville give en anledning til at kæmpe videre.

Statsministeren mindede ham om, at Danmark arbejder for at få et mindst ind i forhold til de 40 pct. Det vil være et fantastisk stort fremskridt, hvis EU kan vise, at unionen er parat til at gå forrest og være med til at presse resten af verden til at gøre noget.

Økonomiske emner

Statsministeren: Der er som sagt også en række andre emner på dagsordenen for topmødet, bl.a. den økonomiske situation i EU. Her regner jeg med, at vi skal drøfte behovet for at fremme investeringer. Økonomi- og finansministrene har igangsat et arbejde, der skal afdække, hvad EU kan gøre for at sætte gang i investeringer i Europa. Det vil kunne give et vigtigt skub til den europæiske økonomi. Jeg forventer, at vi vil hilse arbejdet velkomment med henblik på at vende tilbage til spørgsmålet om en samlet investeringspakke på vores topmøde i december. Den økonomiske situation vil også blive drøftet på det eurozonetopmøde, som finder sted på fredag efter Det Europæiske Råd.

Nikolaj Villumsen påpegede, at man her 6 år efter finanskrisen stadig har recession og stagnation i Europa. De mange positive scenarier har vendt sig i en mørkere retning. Ville statsministeren bakke op om den franske og den italienske socialdemokratiske leders udsagn om, at EU bør have større fokus på beskæftigelse og en lempelse af den stramme nedskæringspolitik? Den havde jo vist sig ikke at bære frugt.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, om Frankrig endnu en gang skulle have en udsættelse af fristen for at mindske det franske underskud. I Danmark havde en henstilling fra Kommissionen ført til genopretningspakken og til den stærkt omdiskuterede dagpengereform. I Frankrig førte en henstilling tilsyneladende ikke til meget. Derfor kunne man godt få en mistanke om, at der er forskel på store og mindre lande, og han frygtede, at det ville gå ligesom i 2003, hvor Tyskland og Frankrig blev enige om, at vækst- og stabilitetspagtens regler kun gjaldt andre lande. Det fik et uheldigt udfald, og hele pointen med det, man havde gennemgået i EU de senere år, var netop at undgå den situation. Ville statsministeren understrege på mødet, at der skal være ens vilkår for store og for små lande?

Jakob Ellemann-Jensen satte spørgsmålstegn ved, hvordan vækstpakken, der betød en mobilisering af 300 mia. euro, skal føre til vækst? Og på hvilken måde adskiller det initiativ sig fra den vækst- og beskæftigelsespagten, som blev kulminationen på det danske formandskab?

Statsministeren var enig med Nikolaj Villumsen i, at væksten fortsat ikke var, som den skulle være oven på den alvorlige krise. Men EU havde lagt en fælles krisestrategi med sunde offentlige finanser, så nationale reformer kan gennemføres, og man kan gøre brug af eksisterende instrumenter for at skubbe på i forhold til vækst og beskæftigelse - herunder reformer inden for uddannelse og forskning. Hun var ikke helt klar over, hvad Frankrig og Italien ville komme med, og mente i øvrigt, at han refererede til et emne, der først og fremmest ville blive diskuteret på eurozonemødet. Hun tilføjede, at hun ville tale med både den franske og den italienske minister på mødet i Det Europæiske Råd.

Hun forsikrede Jakob Ellemann-Jensen om, at intet – måske bortset fra klima- og energi-aftalen – stod højere på dagsordenen end nye investeringer i vækst og beskæftigelse i Europa. Det var derfor godt, at økonomiministrene havde sat gang i arbejdet. Hun henviste til, at stabilitets- og vækstpakten havde været rigtig god for EU, og at den var blevet yderligere styrket på baggrund af gældskrisen. Den indeholdt nogle regler til efterlevelse, men der var også fleksibilitet. Det betød f.eks., at hvis et land ikke kan nå sin målsætning om et underskud på under 3 pct. af BNP, kan landet, hvis det er gået i gang med at gennemføre de nødvendige stramninger, men underskuddet ikke falder tilstrækkeligt på grund af manglende vækst, gøre brug af denne fleksibilitet. Det havde bl.a. Frankrig benyttet sig af. Statsministeren regnede ikke med, at Frankrig specifikt ville blive bragt op på det kommende topmøde, men muligvis på eurozonetopmødet, hvor Danmark ikke er til stede. Den principielle danske holdning er, at vækst- og stabilitetspagten skal overholdes, og regler skal håndhæves, men regeringen mener også, at man skal udnytte reglernes fleksibilitet i de lande, der ikke får den forventede vækst.

Nikolaj Villumsen påpegede, at der var lavet mange upopulære reformer og foretaget mange nedskæringer i Europa, men at der stadig var tårnhøj arbejdsløshed og generel krise i de europæiske økonomier. Hvad indebar den fleksibilitet, som statsministeren talte om? Ville hun støtte op om de lande, der mener, at der skal være fokus på beskæftigelse frem for nedskæringer?

Jakob Ellemann-Jensen var med på, at man ikke umiddelbart skulle drøfte Frankrigs underskud, men det burde man måske. Når et lille land som Belgien i 2011 fik en henstilling og blev truet med ganske store bøder, bør det samme vel ske for Frankrig. Det ville være frygteligt igen at være vidne til, hvad der sker, når de store lande ikke overholder aftaler. Så vidt han havde forstået, sigter man fra fransk side efter et budgetunderskud på 4,3 pct. af BNP i stedet for de tilladte 3 pct. Enhver, der har lidt kendskab til indretningen af det franske samfund, vil vide, at besparelser- og effektiviseringspotentialet er uendeligt, hvis man får bugt med nogle af deres frygtelige fagforeninger. Ville statsministeren tale for ligebehandling af store og små lande?

Statsministeren gentog, at hun ikke regnede med, at spørgsmålet om udsættelse af fristen for budgetmål ville blive bragt op på mødet. Sagen var den, at Frankrig har en henstilling med en frist for at få deres underskud under 3 pct. i 2015, og den frist var tidligere forlænget med 3 år. Den franske regering havde meddelt, at underskuddet først kan være nedbragt til under 3 pct. i 2017. Kommissionen og Rådet skulle tage stilling til situationen på baggrund af de konkrete franske budgetplaner og Kommissionens prognose. I vækst- og stabilitetspagten fremgår det, at en fristforlængelse er mulig, hvis man vurderer, at Frankrig har foretaget de nødvendige budgetforbedringer, og at den økonomiske vækst har skuffet. Der var enighed om, at væksten i Frankrig havde været lavere end ventet, men det var ikke sikkert, at Kommissionen vurderede, at Frankrig havde gennemført de nødvendige stramninger. Det ville blive afgjort i november, og derfor ville det være mærkeligt at rejse sagen nu på mødet. Hun erindrede om, at det primært er eurolandene, der stemmer i en sådan sag, og gentog regeringens holdning om, at stabilitets- og vækstpagten skal efterleves af landene og håndhæves af Kommissionen og Rådet, og at landene skal kunne udnytte fleksibiliteten på lige vilkår.

Nikolaj Villumsen fandt det specielt, at de stramninger af vækst- og stabilitetspagten, som statsministeren var så glad for, havde skabt en fortsat økonomisk krise i Europa. Derfor lød hans opfordring, at man bakkede op – og måske ligefrem rejste diskussionen – om at skabe nogle arbejdspladser i Europa i stedet for at fortsætte en forfejlet nedskæringspolitik.

Udenrigspolitiske emner

Ukraine

Statsministeren: Som I ved, besluttede Rusland i lørdags at indføre nye restriktioner på fødevareområdet. Det bliver fra russisk side ikke præsenteret som egentlige stramninger af sanktionerne, men som det de kalder veterinære foranstaltninger. Det er selvfølgelig noget, vi nok skal se på, i lyset af den aktuelle konflikt.

Sanktionernes virkning på vores erhverv, særlig fødevaresektoren, er noget, regeringen er meget opmærksom på. Det er en sektor, som i forvejen er hårdt ramt af de russiske sanktioner. Der er på topmødet ikke lagt op til, at vi skal vedtage nye sanktioner, men jeg forventer, at der vil være enighed om at fastholde presset på Rusland. Vi skal klart sige, at vi forventer at se fremskridt på jorden og ikke kun tomme ord.

Ebola

Statsministeren: Så er der spørgsmålet om ebola, som vi også vil drøfte på Det Europæiske Råd. Det internationale samfund står uden tvivl over for en større og langt mere alvorlig udfordring, end man tidligere har vurderet. Derfor er der på det seneste kommet langt mere international opmærksomhed på at øge indsatsen mod ebolæpidemien. Situationen i Vestafrika kan risikere at komme ud af kontrol og få betydelige menneskelige og økonomiske konsekvenser, hvis ikke der sættes ind med en massiv indsats.

Alle er nødt til at yde en ekstra indsats for at standse epidemien. Derfor skal vi på topmødet bl.a. drøfte, hvordan vi i EU kan hjælpe hinanden og samarbejde om at styrke indsatsen. Danmark har allerede leveret en betydelig indsats i kampen mod ebola. I lyset af den meget bekymrende udvikling er regeringen rede til at gøre mere. Vi agter bl.a. at give yderligere finansielle bidrag og udsende flere specialister og materiel til at assistere i regionen. Alt i alt har Danmark reageret hurtigt ved at levere efterspurgte bidrag til indsatsen mod ebola, og vi overvejer nu yderligere bidrag.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, hvad Danmark – ud over det udsendte skib – konkret kunne bidrage med, og hvilke krav Danmark ville stille til de andre lande, så de også leverer. Det var fint at blive enige om at hjælpe, men det handlede vel om at fordele nogle konkrete opgaver nu og her.

Steen Gade spurgte, om statsministeren havde en kommentar til henvendelsen fra Red Barnet. Organisationen var meget bekymret over, at man i EU ikke tager forpligtende beslutninger, men overlader det til nationalstaterne. Han satte pris på, at Danmark ville gøre mere, men det var vigtigt for hele Europa at tage større ansvar, og han opfordrede regeringen til at gå i tænkeboks. Hvis statsministeren endnu ikke kendte til henvendelsen, ville han gerne modtage en skriftlig kommentar fra regeringen hurtigst muligt.

Jacob Lund frygtede, at man i Europa kom til at se på Afrika som et giftigt barn. Ebola-epidemien skulle selvfølgelig tages alvorligt, og man forsøgte at hjælpe bedst muligt fra dansk side. Men man måtte sikre sig, at der ikke opstår fordomme.

3. Europaudvalgsmøde 22/10-2014

Det kunne f.eks. ske ved at sprede information om ebola og klarhed over, hvad man godt kan, når man tager til Afrika, sådan at turister og erhvervsfolk ikke fravælger Afrika.

Statsministeren tvivlede ikke på, at verdenssamfundet var blevet mere opmærksomt på, at der skal gøres noget i fællesskab. På udenrigsministermødet den 20. oktober vedtog man en koordineret EU-indsats, der skal sikre en tilstrækkelig behandling af det sundhedspersonale, der indgår i kampen mod ebola. Statsministeren havde dagen forinden haft lejlighed til at tale med den ghanesiske præsident, der fortalte, at pengene begyndte at komme, og at der var mere fokus på at koordinere end tidligere.

Til Jakob Lund sagde statsministeren, at hun også var meget opmærksom på, at Afrika ikke må blive et kontinent, som man ikke vil engagere sig i, for der sker rigtigt meget spændende i Afrika inden for vækst og udvikling.

Statsministeren sagde henvendt til Steen Gade, at hun ikke kendte til henvendelsen fra Red Barnet, men ville opklare det.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, om den vedtagne behandlingsgaranti fungerede. Det var væsentligt for de mennesker, der bliver sendt af sted for at behandle en sygdom, der potentielt truer alle. Ville man blive mere konkrete om, hvad de enkelte lande skal bidrage med, i stedet for blot at enes om at gøre noget i fællesskab?

Steen Gade takkede for, at statsministeren ville kigge på Red Barnets henvendelse og pegede på, at det ville være en god idé at se på, om man ikke kan få en mere betydelig fælles EU-forpligtelse både økonomisk og humanitært.

Tyrkiet

Statsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse, men modtog spørgsmål fra udvalget.

Nikolaj Villumsen spurgte, om regeringen ville arbejde for, at EU retter kritik mod Tyrkiet. Danmark havde endnu ikke fået at vide, hvordan den attentatmistænkte i Hedegaard-sagen var blevet løsladt, men man kunne antage, at det var sket som led i en fangeudveksling med IS. FN's Sikkerhedsråd havde ellers meldt ud, at man skulle stoppe tilstrømningen af fremmede krigere til IS. Det var en alvorlig sag, som desværre faldt sammen med en række problemer med den tyrkiske regering. Den holder bl.a. grænsen til Kobani lukket, men lader den grænse, som IS kontrollerer, stå åben. Det kunne ikke betegnes som bekæmpelse af IS. Nikolaj Villumsen foreslog, at man lægger pres på Tyrkiet ved at sige, at EU støtter op om FN's krav om, at Kobani åbnes, så der kan komme forstærkninger frem og kampen mod IS kan styrkes.

Pia Adelsteen spurgte, om statsministeren i den aktuelle situation mente, at Tyrkiet skal være EU-medlemsland.

Statsministeren mente, at der i Folketinget ikke kunne være delte meninger om, at løsladelsen af den formodede gerningsmand i Hedegaardsagen var helt og aldeles uacceptabel. Regeringen havde ikke lukket sagen, da den stadig ikke havde fået at vide, hvorfor personen var blevet løsladt og ikke udleveret til Danmark. Statsministeren havde bedt udenrigsministeren og justitsministeren om at drøfte sagen med Udenrigspolitisk Nævn dagen efter for at finde ud af, hvilke skridt der kan være effektive. På EU-niveau havde udenrigsministeren om mandagen drøftet sagen med udenrigsrepræsentanten og kolleger fra andre lande, og man havde rundsendt en skriftlig redegørelse til hele EU-kredsen.

Statsministeren opfordrede til, at man holdt tingene adskilt. I forhold til Syrien har det internationale samfund generelt en konstruktiv dialog og samarbejde med Tyrkiet. Det handler om at sikre, at der kommer nødforsyninger ind i Syrien. Hjælpen leveres primært på grænsen mellem Tyrkiet og Syrien - også til de kurdiske områder. Tyrkiet var også del af kernekoalitionen, der bekæmper ISIL, og landet har taget mange syriske flygtninge. Men man kunne godt ønske sig en mere aktiv tyrkisk indsats i bekæmpelsen af ISIL, og statsministeren forventede, at der ville blive lagt pres på Tyrkiet i den retning.

Til Pia Adelsteen sagde statsministeren, at Tyrkiets EU-optagelse var et andet spørgsmål, men at den aktuelle sag viste, at der var langt igen. Der er problemer med overholdelsen af internationale konventionsbundne forpligtelser og inden for retsstatsområdet. Kort sagt er det et andet Tyrkiet, der skal være medlem af EU, men fra dansk side bakker man op om, at forhandlingerne fortsætter. Både i 2006 og i 2009 blev det slået fast i Folketinget, at målsætningen var tyrkisk medlemskab af EU. Man lægger vægt på, at det skal være en åben proces, hvor resultatet ikke er givet på forhånd, og hvor man tager hensyn til EU's evne til at optage nye medlemmer og til udviklingen i Tyrkiet.

Det var **Nikolaj Villumsen** helt uforståeligt, at det internationale samfund skulle have et godt samarbejde med Tyrkiet i bekæmpelsen af IS. FN havde sagt, at Tyrkiet skulle åbne grænsen til Kobani, for situationen var så slem, at amerikanerne måtte kaste mad og medicin ned fra luften. Der var risiko for en truende etnisk udrensning, som Tyrkiet nægtede at gøre noget ved. Havde statsministeren tænkt sig at nævne den situation, som Tyrkiet bidrager aktivt til, på mødet i Det Europæiske Råd?

Statsministeren sagde, at hun som sagt gerne så Tyrkiet i en mere aktiv rolle, men at det internationale samfund har et konstruktivt samarbejde med Tyrkiet om nødforsyning. Regeringen regnede med, at der fra EU's side ville blive lagt yderligere pres på landet. Hun gentog, at det var mere passende at drøfte Hedegaardsagen i Udenrigspolitisk Nævn.

Nikolaj Villumsen påpegede, at der ikke kom nødforsyninger ind i det område, hvor FN har sagt der skal. Statsministeren havde en mulighed for at kræve, at EU stiller det samme krav som FN: at der åbnes op for mad, medicin og forstærkninger ind til Kobani. Han så en sammenhæng mellem Hedegaardsagen, Tyrkiet og IS, idet Danmark ikke skylder den tyrkiske regering noget særligt. Når den tyrkiske regering ikke svarer på, hvorfor man har løsladt den attentatmistænkte, er der grund til at antage, at det er sket en fangeud-

3. Europaudvalgsmøde 22/10-2014

veksling med IS i strid med FN's udmelding. Og indtil Tyrkiet svarede, burde Danmark ikke lægge fingre imellem, men lægge pres på Tyrkiet som den meget nære allierede - bl.a. gennem NATO – landet er.

Statsministeren gentog, at Hedegaardsagen var meget beklagelig, men at man var nødt til at få flere oplysninger i sagen og drøfte det i Udenrigspolitisk Nævn. Hun forventede mere pres i EU på Tyrkiet i forhold til landets rolle i bekæmpelsen af ISIL.

Nikolaj Villumsen påpegede, at den franske præsident havde meldt ud, at Tyrkiet bør følge FN's opfordring om at åbne op til Kobani. Amerikanerne havde kastet mad, medicin og våben ned i Kobani. Det var at få ting til at ske, og han håbede, at den danske regering også ville arbejde på at få ting til at ske.

Statsministeren sagde, at regeringen havde gjort langt mere end Enhedslisten ved at trykke på den grønne knap og sikre humanitær bistand og levering af våben, ligesom Danmark indgår med et F16-fly i kampen mod ISIL. På det område havde regeringen handlet konkret, modsat Enhedslisten, der havde stemt imod.

Mødet sluttede kl. 15.30